

răvășit a cuprins un bumbișor de tipul celor observați și în alte stațiuni.³⁰ El este compus dintr-o sferă și o tortiță de suspendare.

Existența în jurul bisericii, a unor cruci descoperite cu același prilej este edificatoare în ceea ce privește cimitirul. Din nefericire suprafața afectată de lucrări este redusă și nu ne permite să facem considerații asupra limitelor necropolei. Pe de altă parte și adâncimea la care s-a lucrat, presupune descoperirea numai a acelor morminte ce s-au practicat după ridicarea bisericii de zid, sau mai târziu, pe măsură ce nivelul de călcare era în permanență ridicat. Acest lucru nu ne-a permis efectuarea unor observații asupra mormintelor aparținând bisericii de lemn ridicată în secolul al XVII-lea de Neagu, fiul lui Mihai din Tîrgșor³¹.

Sondajul arheologic efectuat în septembrie 1971 sub ultima fereastră de pe latura de sud, a precizat nivelul de călcare al constructorilor la — 1,30 m. față de treapta ușii ce iese din altar, sub forma unui decroș evident de 0,04 m. Cărămida folosită la această construcție ridicată în 1702,³² are dimensiunile de 0,28 × 0,04 × 0,14, fiind întilnită și în cadrul construcțiilor din faza Constantin Brîncoveanu de la Curtea Veche. Atrage atenția o cruce fragmentară din piatră, întregibilă, ce a fost găsită sub pământ în dreptul absidei estice ce cuprindea un pomelnic cu numele Maria, Alexandru, Ileana, Năstase, Bălașa, databilă și ea în prima jumătate a secolului al XIX-lea.

Descoperirile efectuate la Biserica Dintr-o Zi, conduc odată mai mult, spre concluzia necesității unor cercetări mai amănunțite, atunci când se procedează la asemenea sistematizări, în vederea asigurării unei documentații arheologice corespunzătoare, astfel încît situația proiectată să aibă în vedere și funcționalitatea unor atari piese ce pot contribui la sporirea pitorescului și la respectarea adevărului istoric privind monumentul.

DEALUL SPIRII

Săpăturile ocazionate de construcțiile ce au afectat partea de sud-vest a Dealului Spirii, au scos la iveală, în martie 1972, o serie de îngropări în gropi comune ce au atras atenția constructorilor. Încă de la început un lucru a apărut evident: oasele înhumaților indicau depunerea normală a scheletelelor cu fața spre răsărit. În gropile mari, ocazionate de construcții, nu s-au putut distinge gropi individuale pentru cele aproximativ 25 de înhumări. Stratigrafic mormintele, practicate la o adâncime de — 1,05 m față de nivelul actual, sînt efectuate în pământul galben-castaniu, ce se află la — 1,05 — 1,15 m. În umplutura gropilor funerare se găsesc numeroase fragmente ceramice din epoca bronzului și latène, antrenate la săpare.

³⁰ M. Turcu, *Considerații arheologice asupra complexului de la biserica Slobozia*, în Gl. B, XXIX, 1970, 7—8, p. 779 și pl. 3/2—3; Piese similare au fost descoperite și în stațiunea Pantelimon 5(1970).

³¹ N. Stoicescu, op. cit., p. 200.

³² Ibidem.

Toate sînt gropi comune și ne surprinde absența fragmentelor ceramice din epoca feudală. Cele cîteva fragmente de pipe și cuie de fier³³ descoperite de muncitori situează în mod cert necropola în primii ani ai celui de al XIX-lea veac. Osemintele³⁴ indică indivizi maturi. Ele sînt depuse la mică adîncime, dar aici pot fi luate în vedere și alunecările terenului în pantă.

Prezența și configurația acestor înhumări, observate de altfel și în cursul unor cercetări anterioare,³⁵ indică o zonă din imediata apropiere a orașului începutului de secol XIX, în care s-au practicat înhumări datorate unor calamități sau molime. Lipsește stratul de var caracteristic, dar surprindem un strat de pietriș și nisip păstrat deasupra scheletelor. Considerațiilor de ordin arheologic li se alătură și analizele antropologice. Avîndu-se în vedere poziția înhumărilor, în cea mai mare parte normală, cu numeroase suprapuneri, indivizii fiind totuși contemporani, se întărește ideea unor înhumări colective pricinuite de molimă.

Nivelul de pornire a gropilor este foarte aproape de cel al zilelor noastre, situat la numai — 0,30 m și suprapus de un strat superficial și de solul actual. Au fost observate un număr de 25 morminte³⁶.

Din cercetările efectuate pe Dealul Spirii rezultă că avem de-a face cu înhumări în mari gropi comune, datorate unor decese simultane. La acesta se mai adaugă și faptul că între cele 6 gropi nu există nici o diferență în ceea ce privește adîncimea, și în acest sens se poate aprecia și simultaneitatea înhumărilor ce le conțin. Deși înmormîntările par a indica o calamitate, la săparea gropilor s-a respectat totuși o ordine, ele fiind așezate la rînd, în interior înhumările fiind dispuse în șiruri. Între gropi se remarcă un interval de cca. 2 metri, iar între șiruri un interval de 1,30 m. Au lipsit cu desăvîrșire obiectele de inventar cu excepția unor nasturi și cîteva cuie de sicriu, deși în cîteva morminte pe oase s-au observat puncte oxidate.

Gropile comune conțin schelete de bărbați și femei, însumînd de fiecare dată un număr de cca. 10 înhumați. Datate la începutul secolului al XIX-lea, înhumările din Dealul Spirii pot fi puse în legătură cu marile calamități și molime ce au bîntuit Bucureștii în aceste vremuri.

COTROCENI-LEU³⁷

Și în această zonă se remarcă o situație asemănătoare, deși nu lipsesc nici gropi individuale. Observațiile facilitate de o serie de construcții în Dealul Cotroceni, vis-à-vis de așezămîntul Cantacuzinilor, au permis emiterea pă-

³³ Piese similare au fost observate în cursul cercetărilor de salvare din Dealul Cotroceni, la punctul Leu. De asemenea au fost întîlnite în lemnăria de la începutul secolului al XIX-lea aparținînd Hanului Manuc.

³⁴ Observațiile și considerațiile antropologice aparțin Laureței Bibiri-Georgescu de la Institutul de genetică umană „Dr. Victor Babeș.”

³⁵ P. I. Panait, op. cit., în București, VII, p. 34.

³⁶ Indicațiile asupra sexului și vârstei aparțin antropologului L. Bibiri-Georgescu.

³⁷ Sesizarea a fost făcută de către serg. maj. Șerban I.